

Stiftshistoriska sällskapets årsböcker

Årsbok 2000

Thomas Ahrén du Quercy. *Gustaf med tillnamnet Paulson. En bok om en tonkonstnär och han verk*
Årsbok 2001

Per-Olov Ahrén. (red). *Förändra och bevara. Lunds stift under senare hälften av 1900-talet.*

Årsbok 2002

Per-Olov Ahrén & Lena Sjöstrand (red). *Från S:t Olof till S:ta Anna. Kyrkobyggande i Lunds stift under andra hälften av 1900-talet.*

Årsbok 2003

Sven-Åke Selander. *Argument - ansvar - vision. Om sammanläggning av församlingar i Lunds stift 2002.*

Årsbok 2004

Per-Olov Ahrén & Anders Jarlert (red). *Lund - medeltida kyrkometropol.*

Årsbok 2005

Errki Mörck (red). *Kyrkomusik i Lunds stift under 1900-talet.*

Årsbok 2006

Jan-Olof Aggedal & Bertil Nilsson. *Lundabiskopar och deras omvärld. Studier av 1100-talet och 1900-talet.*

Årsbok 2007

Anders Ranger, Gunilla Selander & Sven-Åke Selander. *"På en gång så djupt och så vitt som möjligt". Om kyrkligt ungdomsarbete i Lunds stift 1900-1975*

Årsbok 2008

Stig Alenäs (red) *Roskildefreden 350 år. Från danskt till svenskt kyrkoliv*

Årsbok 2009

Errki Mörck. *"Psalm 1, ett vers". Kyrkomusik i Lunds stift under 1900-talet, del 2.*

Årsbok 2010

Owe Samuelsson (red). *Prosten Hjalmar Eks levnadsminnen*

Årsbok 2011

Hans Wahlbom & Lennart Jonson (red) *De ändrade relationernas århundrade. Lunds stift under 1900-talet*

Årsbok 2012

Sven-Åke Selander, Gunilla Selander och Stig Alenäs. *Prästgård och prästgårdsliv i Lunds stift 1850-2011*

Årsböckerna beställs lättast via Bokhandeln Arken i Lund 046-333888 # www.arken.se # info@arken.se

Sällskapets styrelse

TD Owe Samuelsson, ordförande.

Fågelhundsvägen 53, 226 53 LUND

Tel: 046-32 06 94

TD Jan-Olof Aggedal, vice ordförande

epost: jan-olof.aggedal@svenskakyrkan.se

Fd lagm Karl-Olof Lidin, sekreterare.

Thomandersväg 2C, 224 65 LUND.

Tel: 046-73 14 49

Kyrkvård Lennart Jonson, arkivarie

lennart.jonson@telia.com

Professor em Sven-Åke Selander

epost: sven-ake.selander@teol.lu.se

TD Stig Alenäs

epost: stig.alenas@svenskakyrkan.se

TD Hans Wahlbom

epost: hans.wahlbom@telia.com

TK Anna Minara Ciardi

epost: anna_minara.ciardi@teol.lu.se

Kontraktspastor Gudrun Erlanson, ersättare

epost: gudrun.erlanson@svenskakyrkan.se

Kontraktspastor Johan Svanbom, ersättare

epost: johan.svanbom@svenskakyrkan.se

Assistent Ingrid Lökvist, adjungerad

epost: ingrid.lokvist@globalnet.net

tel: 046-14 54 82

Sällskapets webbsida.

<http://www.stiftshistoriska.se/lund>

Har du betalat medlemsavgiften?

Medlemsavgiften

Medlemsavgiften är för år 2012, 250 kronor för organisation, 150 kronor för enskild medlem samt ytterligare 25 kronor för familjemedlem som ej önskar egen årsbok.

Sällskapets bankgiro 671-3069

STIFTSHISTORISKA SÄLLSKAPET i LUNDS STIFT



Meddelande nr 26

Juni 2012

Redaktör: Lennart Jonson

Välkommen till sällskapets utflykt lördagen den 1 september Tema: Prästgårdar

09.00 Avresa från Lund,

Allhelgona Kyrkogata 8, utanför Centrum
för teologi och religionsvetenskap

09.40 Gudmundtorp – Bosjökloster –

Höör – Norra Rörum – Färingtofta –
Riseberga prästgårdar: en blick från
utsidan

11.00–12.00 Besök Ausås prästgård.

Tillfälle till en enkel kopp kaffe: 20:-

12.00 Avfärd till Åstorp via V. Broby

12.30 Lunch

Restaurang Rosenberg, Åstorp

13.30 Avfärd. Besök vid Björnekulla
gamla prästgård, nu församlinghem och
nyare prästgård

14.30 Avfärd till Kvidinge: visning av

Gyllenbielkeska Hospitalet

15.30 Kaffe i församlingshemmet.

Rundvandring kring prästgården,
klockargården och prästbostället

16.30 Avfärd till Klippan.

Information om prästgård och visning av
St Petri kyrka

17.30 Avfärd via Billinge och Bosarp

Ankomst Lund c:a 19

Kostnad: 220:- i vilket ingår bussresa,
lunch och eftermiddagskaffe samt avgift
till Klippans kyrka.

**Anmälan på bifogad blankett skall vara
Ingrid Lökvist, Gyllenkroks allé 15,
222 24 LUND tillhanda senast fredag
den 20 augusti.**

Välkomna!

Det stiftshistoriska symposiet 2012

Årets stiftshistoriska symposium ägde rum 11-12 april och hade med tanke på Stockholms stifts nu 70-åriga tillvaro förlagts till huvudstaden. I Sofia församling hölls efter sedvanliga hälsningsord och upprop ett antal föredrag med anknytning till detta vårt yngsta stifts historia.

Komminister fil.dr Gösta Kåring tog upp frågan om Stockholm som pastoralt problem i slutet av 1800-talet. Staden växte explosionsartat och den kyrkliga verksamheten fick allt större svårigheter att fungera. De legala organen var länge tämligen kallsinniga till förändringar med avseende på församlingsdelningar och nya kyrkbyggen. När Elis Daniel Heüman (1959-1808) efter fem års intensiv verksamhet i Falkenberg 1895 blev kyrkoherde i Adolf Fredrik, började han emellertid ett målmedvetet arbete att ”bygga församlingen ur krisen”. Den gamla kyrkan restaurerades och två nya byggdes samtidigt som en folkskola och två församlingshus uppfördes. Ur Adolf Fredriks stora församling utbröts de nybildade Gustav Vasa och Matteus. Samma sak skedde i Hedvig Eleonora; här avskildes Engelbrekt och Oscar till egna församlingar.

Carl Henrik Bergman

Komminister Magnus Olsson berättade i sitt föredrag om den märklige prästen Carl Henrik Bergman (1823-1909) som var influerad av kristen mystik och ville verka i

det tysta. Han påverkade emellertid många och kom som ordförande i ”Sällskapet för främjande av kyrklig själavård” att göra en stor insats. Detta sällskap ville på frivillighetens väg utöka antalet prästtjänster i Stockholm och aktivt verka för att dessa, ofta i början kallade ”diakonipräster”, fick möjlighet att huvudsakligen ägna sig åt människors andliga och materiella väl.

Manfred Björkman

Biskop Sven Thidevall ställde frågan ”Vad blev det av folkkyrkomannen Manfred Björkqvists biskopstid?” Björkqvist sökte som den förste biskopen i det nyinrättade Stockholms stift omvandla korstågs-tankarna till verklighet. Hans visitationer genomfördes på ett nytt sätt med bland annat industri- och arbetsplatsbesök. Biskopens besök i församlingarna skulle inte bara gälla det inre kyrkliga livet utan också omfatta vardagslivet i dess helhet. Detta väckte en hel del undran och kritik, främst från politiskt vänsterhåll. Samma sak gällde Björkqvists skolbesök. En ständigt återkommande fråga i de stora och snabbt expanderande församlingarna var behovet av församlingsdelningar. Längre var det politiskt omöjligt att genomföra några förändringar, och först sedan Björkqvist 1954 lämnat sin tjänst kunde en delning av de nu i synnerhet ”söder om Söder” extremt stora Stockholmsförsamlingarna komma till stånd.

Ingmar Ström

Teol dr Hanna Stenström redogjorde för stockholmsbiskoparna Manfred Björkqvists, Ingmar Ströms och Krister Stendahls

bibelsyn och exegetiska anknytning. Björkqvist sökte som teolog relatera kristen livssyn till aktuell kyrkdebatt genom att utveckla och verka för en kristen humanism. Ström introducerade i konfirmandboken ”Kom och se” ett helt nytt perspektiv. Utgångspunkten var inte kyrkans lära utan det viktiga var konfirmandernas frågor och mötet med Jesus Kristus. Det handlade om vad det betydde att leva som kristen. Den grundlärdede teologen Stendahl, under många år verksam som professor i USA, arbetade med hermeneutiska frågor, deltog aktivt i den judisk-kristna dialogen och inspirerade till feministisk teologi.

Nils Quensel

Komminister Birgitta Rengmyr-Lövgren berörde i sitt anförande statsrådet Nils Quensels insatser. Han var en mycket skicklig konsult med ett levande intresse för kyrkliga frågor, men lämnade regeringen på grund av en förtalskampanj i samband med den på sin tid mycket omskrivna Kejne-affären.

En blandning av gammaldags patriarkal givmildhet och en kristligt inspirerad hjälpsamhet drev den ensamme förmögne ungarlen Quensel att spendera anseende belopp på sämre lottade medmänniskor.

Markuskyrkan

Efter de fem föredragen gjordes en gemensam resa med buss för middag och samvaro till Markuskyrkan i Björkhagen i Skarpnäcks församling. Denna av Sigurd Lewerentz ritade byggnad stod färdig 1960 och är en av efterkrigstidens mest uppmärksammade kyrkobyggnader i Sverige.

Den består av tre byggnadskroppar med fasader av mörkt helsingborgstegel, av vilka en inrymmer kyrkan, de övriga församlingslokaler. Kyrkan har väggar och tak av samma tegel. Korväggen har vävnader av Barbro och Robert Nilsson.

Biskopsvåningen

Andra dagen inleddes med morgonmessa i Hedvig Eleonora kyrka. Därefter besöktes biskopsvåningen, där biskop Eva Brunne tog emot. Biskop em Caroline Krook höll ett intressant föredrag om ”Strindberg och Gud – ett komplicerat förhållande”.

Härnösand 2013

Efter lunch i Sofia församlingshem följde förhandlingar med rapportering från de olika stiftshistoriska sällskapen. Domprosten em Harry Nyberg, som alltifrån de riksomfattande symposiernas tillkomst 1987 varit moderator, avgick nu från denna befattning för att efterträdas av prosten teol dr Lars Aldén.

Nästa stiftshistoriska symposium kommer att äga rum i Härnösand 16-17 april 2013.

Owe Samuelsson

Årsmötet 2012

Vid årsmötet i Domkyrkoforum i Lund den 31 mars avgick Ebbe Aagaard Hallberg och ersattes som ledamot av Anna Minara Ciardi och nyvalda ersättaren Johan Svanbom. Årsbok 2012 Prästgård och prästgårdsliv i Lunds stift 1850-2011 presenterades av bokens författare Sven-Åke Selander, Gunilla Selander och Stig Alenäs.